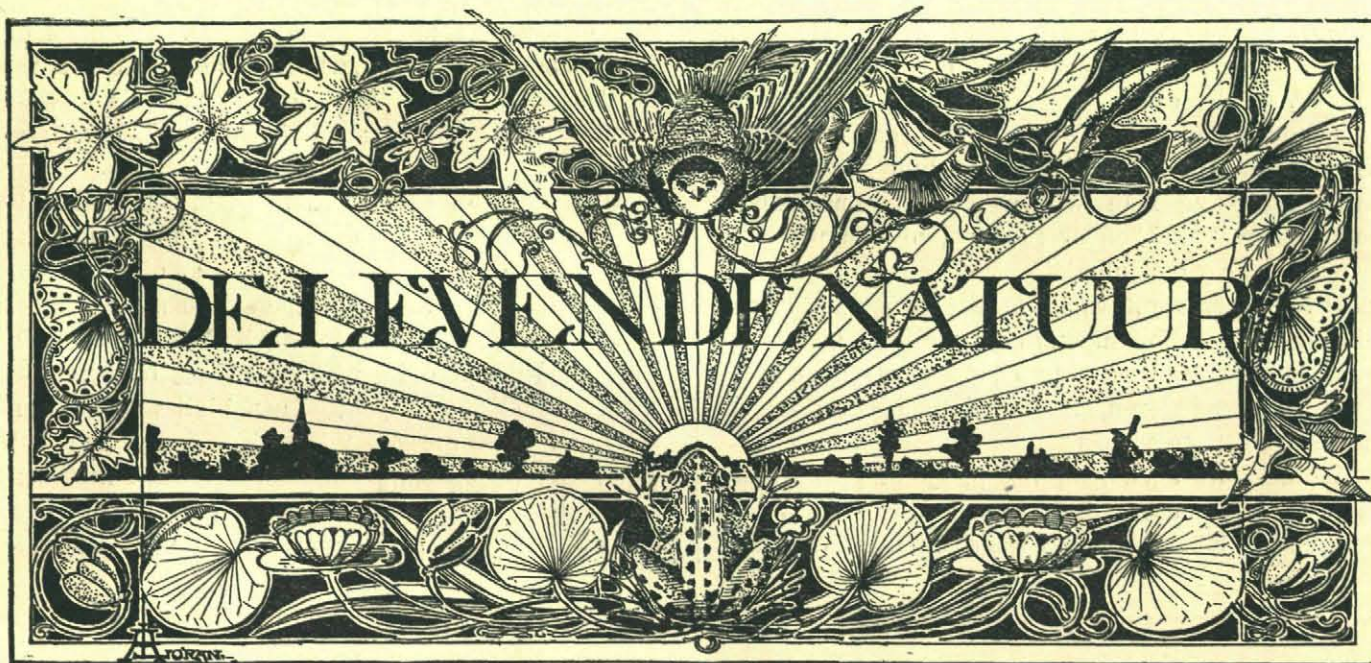

REDACTIE

E. HEIMANS, Amsterdam en JAC. P. THIJSSSE, Bloemendaal.

ADRES DER REDACTIE:

E. HEIMANS, PL. MUIDERGRACHT 55.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

DE OEVERLOOPER.

(Tringoides hypoleucos L.).

Van al het kleine, grijze, vlugge vogelgedoe, dat op lange dunne pootjes trippelt en schuifelt over slib en zand, is de Oeverlooper wel de aardigste en de minst bekende. Eigenlijk zijn ze geen van alle bekend; de gewone wandelaar ziet al die dieren nauwelijks, zoodat het hem ten slotte ook volkomen onverschillig laat, of zoo'n dier nu een strandlooper, een zandlooper of een oeverlooper is.

Toch is het wel de moeite waard eens een wandel-uurtje aan deze aardige diertjes te wijden en wanneer ge ze eenmaal hebt leeren onderscheiden, herkennen en waardeeren, dan hebben oevers en stranden, riviertjes en plassen weer een bekoorlijkheid te meer. Voor mij tenminste wordt de herinnering aan de Raam bij Grave, de Maas bij Katwijk, de doode Rijnarm bij Zevenaar, de IJssel bij Dieren en Deventer op zeer bijzondere wijze opgevroolijkt door de klinkende toontjes van den kleinen oeverlooper. Ook bewoont hij het Zuiderzeestrand van Amsterdam tot Stavoren en het spreekt van zelf dat hij bij toomen op Texel voorkomt, zoowel in de nieuwe polders als op het oude eiland, waar zij langs de Dijkslot tusschen Oude Schild en Oost in den trektijd even talrijk zijn als de zwaluwen.

Uren achtereen vliegen ze daar met de zwaluwen over het stille water en wie niet goed toekijkt, zou ze inderdaad voor zwaluwen kunnen houden, zoo

reppen zij de spitse vleugels en zoo kunnen zij in duizeling-wekkende vaart op stille wieken wenden en draaien. Maar 't zijn dan toch altijd zwaluwen zonder staart, want al mag de oeverlooper in vergelijking met ruiters en plevieren op een goed ontwikkeld stuur- en rem-apparaat bogen, naast dat der zwaluwen heeft het maar weinig te beduiden. Ook de flink ontwikkelde snavel, die ongeveer even lang is als de kop maakt verwarring onmogelijk. In gedrag en manier van doen bestaat echter veel overeenkomst: het rusteloze vliegen, het aanhoudend, opmonterend helder geroep, het rijzen en dalen, het tikken met de vleugels tegen het watervlak, 't is bij zangvogel en steltlooper precies hetzelfde.

Wat voeren ze daar uit? Voedsel zoeken, vliegkunst beoefenen en elkander ontmoeten, zooals dat kort voor den trektijd gebruikelijk is.

Nu strijkt er eentje neer aan den waterkant en dadelijk blijkt weer, dat deze steltlooper allerlei zangvogel-allures heeft, doch nu lijkt hij niet op een zwaluw, maar op een kwikstaartje. Even druk en nuffig loopt hij rond over het zwarte slik, wippend met het staartje en schokkend met den kop. En geheel op kwikstaartenmanier spijngt hij in de hoogte en hapt een motje op, dat uit het ruige gras kwam opfladderen. Want deze steltlooper is ontrouw geworden aan de tradities van zijn orde en heeft zijn vreet-genegenheid verschoven van de schaaldieren en wormen naar de insecten.

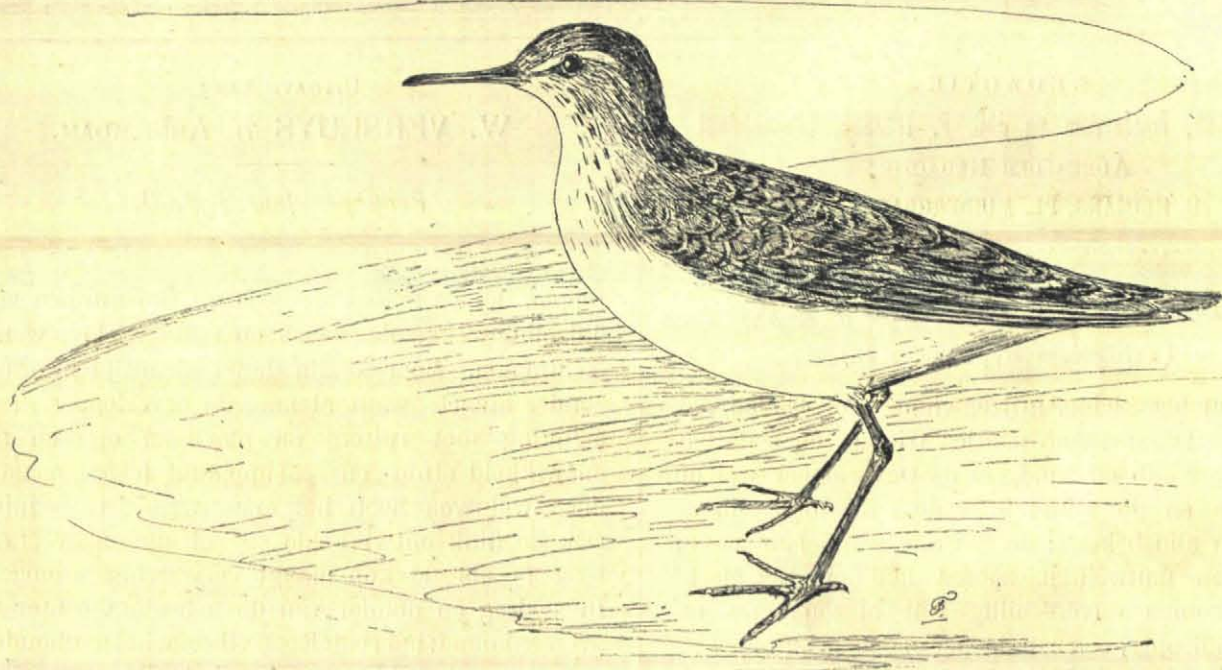
't Heet in de boeken, dat hij ze alleen zittend

of sluipend vangt, maar 't zou me niet verwonderen, zoo een onzer dezer dagen door een goeden kijker eens waarnam, dat ze het op zwaluwenmanier ook vliegende doen. Het is maar prettig, dat de ouderwetsche natuuronderzoekers, die hun vogel doodschoten, als ze hem wilden leeren kennen, voor ons nog wat hebben overgelaten, nl. een partijtje levende vogels met allerlei gewoonten en instincten, die even interessant varieren als vleugelmatten en snavelengten. En nu kunnen we met kijker en camera heerlijk al deze feiten observeeren en desnoods documenteeren, zonder dat er een druppel bloeds behoeft te vloeien.

Wanneer we even naar het plekje stappen, waar onze oeverlooper rondliep, dan kunnen we weer een aardig bijzonderheidje waarnemen en wel aan

dus een geheel ander spoor achter. 't Is alsof de oeverlooper de kwikstaart-gelijkenis doordrijft tot in den teen, maar 't zit er net mee als met de zwaluwstaart-gelijkenis: hij is nog mijlenver van zijn ideaal af.

Alle goede dingen bestaan in drieën en zoo is er dan ook nog een derde zangvogel, waar onze oeverlooper op lijkt, nl. de leeuwerik, of zoo u dat te machtig is, dan de graspieper. Na den boschrutter is de oeverlooper de meest muzikale steltlooper. In den broedtijd zingt hij aanhoudend en onvermoeid, soms zittend op een paaltje, een kluitenhooft of een boomtak, maar meestal vliegend en dan gebeurt het vaak, dat hij op snippenmanier neerdaalt met den kop omlaag en de staart wijd uitgespreid. Het lied bestaat in de herhaling van vier of vijf zeer wel-

Oeverlooper.

zijn voetsporen. Ik ben verzot op voetsporen, dat is mij bijgebleven uit den tijd, toen ik de boeken van Aimard las en ik heb er geen spijt van, noch van de boeken-, noch van de voetsporen-studie. Ik wil u zelfs aanraden, om overal waar 't kan, de voetsporen van dieren waar te nemen, te identificeeren en op natuurlijke grootte na te teekenen, dat kan je bij allerlei gelegenheden te pas komen.

Dat de oeverlooper in den broedtijd op Texel voorkomt, heb ik ook 't eerst gemerkt aan zijn voetsporen. Hij heeft namelijk een goed ontwikkelde achtereen, die lager geplaatst is dan bij de andere steltloopers en daardoor in den weeken modder een zeer duidelijken indruk achterlaat.

Pleviertjes, die zoowat even groote teenen hebben als de oeverlooper, missen dien achtereen en laten

luidende en goed gearticuleerde loktoonen en 't is zeer vermakelijk, deze terug te vinden in de hymne van den leeuwerik zelve.

Ge ziet, dat dit een klein beetje komiek is. Ik vergelijk den oeverlooper met den leeuwerik en ten slotte blijkt, dat de leeuwerik voor een deel zijn lied ontleent aan den oeverlooper. Indien gij goed let op de geluiden der steltloopers en der beroemde zangvogels, dan zult ge bespeuren dat deze laatste hun schoonste motieven, hun sierlijkste tiraden ontleenen aan de langbeenige bewoners van weiden en stranden, terwijl deze dan beschouwd moeten worden als de origineele componisten, die in hun strijd met nacht en nevel, wind en zee hun oer-muziek hebben ontwikkeld. Daar zou nog veel over te zeggen zijn, maar ik weet er eigenlijk nog niet genoeg van.

Aardig is het nog, dat de oeverlooper aan wangen, hals en borst een streep en stippelteekening vertoont, die herinnert aan de livrei van leeuwerikken en piepers.

Evenals bij de meeste vogels komt ook bij de oeverloopers in 't najaar, tegen 't einde van den ruitijd, de zanglust weer boven. Vooral tegen den avond worden zij al drukker en joliger en ik kan u geen beter besluit toewenschen van een mooien zomervacantiedag dan een avond aan een onzer doode rivierarmen. Groote vleermuizen spoeden zich langs het stille water, waar de laatste waterlelies bloeien, een late karekiet zingt in den hoogen rietmuur, enkele sterretjes pinken aan den donkeren hemel, en nu hoort ge links en rechts en hoog en laag een vroolijk „wie, wie, willie, wie, wie”, dat zich langzamerhand verwijderd. Dat zijn de oeverloopers, die elkaar aanroepen, om gezamenlijk de reis te aanvaarden naar het Zuiden.

In April komen ze weer, haast niet opgemerkt te midden van de meer in 't oogvallende en bekende vogels, waar we dan naar uitzien. Toch moet ge dan eens naar oeverloopers zoeken, het zijn zulke echt geanimeerde diertjes, vol dartelheid en levenslust. Ja, van de kleine steltloopers zijn zij wel het rijkst aan houdingen en gebaren, vliegkunsten en manoeuvres van minnestrijd en hofmakerij. Ze kunnen in dit opzicht gerust op één lijn geplaatst worden met de kemphaantjes. En wanneer het nest met de vier roodbruin gespikkelde eieren, of de grijze donzige jongen bedreigd worden, dan leggen de ouden een zorg, listigheid en angst aan den dag, die elk weldenkend vogelliefhebber er toe brengen, om eerbiedig het broedterrein zoo spoedig mogelijk te verlaten of zich tenminste onzichtbaar te maken.

JAC. P. TH.

VACANTIE-HERINNERINGEN.

Als je zoo een geheel jaar in een groote stad bent opgesloten, van de natuur niets anders te zien krijgt dan de blauwe lucht en het van menschen wemelende Vondelpark, dan zit je maanden te voren je reeds te verkneuteren in het uitzicht op de groote vakantie, en als die genoten is, als je van de groene bosschen en plassen, van de geurende heide wordt teruggeplaatst in het zandstuivende Amsterdam; dan geniet je nog maanden van herinneringen aan het buitenzijn.

En eenige van die herinneringen wil ik hier mededeelen.

Mijn vakantie heb ik doorgebracht in Steenwijk.

't Is niet het stadje, dat me aantrekt, maar zijn onvergelykelijk mooie omstreken. Met Steenwijk als middelpunt een cirkel beschrijvende met een straal van 1 uur gaans, vinden we binnen het beschreven oppervlak bijna alle natuurelementen. Meren, moerassen en waterplassen bij Giethoorn, weiden en bouwlanden bij Onna en Zuidveen, heide en zandgronden bij Havelte en bosschen en heuvels in de richting van Frederiksoord, n.l. „de Bult” en „de Woldberg”.

Steenwijk's omgeving is wondermooi; je hoort het van iedereen, die de plaats bezocht heeft. Giethoorn wordt telken jare door verscheidene kunstschilders van naam bezocht. Met een goeden gids kan men in een paar dagen heel wat moois zien.

Wat de plant- en dierwereld betreft, de verschillende bodemgesteldheid biedt woonplaatsen en groeiplekjes voor de meest uiteenlopende vormen. Voor zoover ik kan nagaan trof ik echter nooit aan: eekhoorn, gladde slang, muurhagedis, vuursalamander en vuurpad.

Op het landhoed „de Bult” heb ik veel tijd doorgebracht. Eens op een middag ging ik uitrusten aan een kleine komvormige verbreding van een sloot, aan welk plekje tot nog toe door mij nog nooit aandacht was geschonken. 't Ligt op den weg naar de vijvers, en dan let je niet op zoo'n doodgewone slootverbreding. Ditmaal trok het tusschen de boschjes doorgroenende kroos mijn aandacht; Hazelaar, lijsterbes, spar en varens, die het kroos donkergroen beschaduwden, lieten hier en daar zonnestrallen door, die heldergroene lichtflikkeringen veroorzaakten. Heerlijk rustplekje.

Oude dennestammen, die in 't water lagen, waren begroeid met riet, biezen, scheerling, els, walstroo, lijsterbes, een heideplantje, naaktvarentjes, en zoo waar een hazelnoot van een paar d.M. hoogte. Merkwaardig dat zoo'n harde ronde vrucht tusschen de schors en de stam ontkiemd is en opgegroeid tot een stevig miniatuur-boompje.

Een vliegende mier glijdt van 't kroos te water. Twee waterspinnen schieten er op toe, raken aan 't vechten en springen soms wel een paar c.M. op boven de oppervlakte. Intusschen trekt een bootsmannetje de spartelende mier mede naar de donkere diepten van de sloot; (geschiedenis van de 2 honden en 't beentje) dan volgt mijn voet de mier en glijdt ook naar beneden. Me vasthoudende aan een boomstam ontdek ik er verscheidene roode zwammen op, prachtig roode schoteltjes, ter grootte van een stuivertje tot een dubbeltje; rood met een zwarte smalle haarrand, van onder en op doorsnede wit. De naam is, geloof ik, roode Peziza, maar zeker weet ik het niet. In de zwammenwereld ben ik niet goed thuis.

Met schors en zwam en de zakken vol hazel-